

Informacija o aktivnostima i projektima koji se sprovode kroz sistem indirektnog upravljanja IPA fondovima

I Ključne aktivnosti sprovedene tokom prve polovine 2020. godine u okviru indirektnog upravljanja IPA fondovima

1.1 Kadrovska pitanja u okviru IPA sistema

U prvoj polovini 2020. godine došlo je do značajnih promjena, prvenstveno na ključnim IPA pozicijama, t.j. pozicijama Nacionalnog IPA koordinatora, šefa Operativne strukture za programe bilateralne saradnje i Visokog programskog službenika u okviru Jedinice za implementaciju prijekata u Ministarstvu održivog razvoja i turizma (uz organizacionu promjenu IPA jedinice kao funkcionalne cjeline u okviru novog direktorata).

Ove kadrovske promjene su ocijenjene kao značajne a i kao promjene koje će istovremeno dodatno doprinijeti dinamici sprovođenja instrumenta prepristupne podrške u Crnoj Gori tj. efikasnijoj implementaciji programa. U skladu sa procedurama propisanim Okvirnim sporazumom, kao i Priručnikom o procedurama, Nacionalni službenik za ovjeravanje je izvijestio nadležne direktorate Evropske komisije o nastalim promjenama.

Pitanje imenovanja Glavnog revizora u Revizorskom tijelu i dalje predstavlja otvorenu preporuku, što je naglašeno i u preliminarnom Izvještaju revizora Direktorata za poljoprivredu i ruralni razvoj Evropske komisije.

Korektivne aktivnosti po pitanju kadrovskih kapaciteta u **Jedinici za implementaciju projekata u Ministarstvu finansija** su djelimično realizovane kroz zapošljavanje jednog službenika krajem 2019. godine, ali shodno analizi opterećenosti poslom za 2020. godinu, ostaje potreba za angažovanjem dodatnog kadra kako bi svakodnevne aktivnosti funkcionisale nesmetano i kako bi se poštovao princip kontrole 4 oka. Sa druge strane, važno je naglasiti da su dodatno **osnaženi kadrovski kapaciteti u okviru implementacione agencije Uprave javnih radova kao i IPARD Agencije.**

U prvoj polovini 2020. godine bilo je onemogućeno realizovanje obuka po razvijenom kumulativnom planu. Svakako, sa povratkom službenika i institucija u normalne uslove funkcionisanja, plan obuka će se postupno aktuelizovati u saradnji sa Upravom za kadrove.

Na osnaživanju i održavanju stabilnih kadrovskih kapaciteta mora se dodatno uložiti napor, kako bi identifikovani rizik bio otklonjen u potpunosti.

1.2 Proces izdavanja Godišnjih izjava o upravljanju za 2019. godinu za programe u okviru IPA II perspektive

U dijelu pružanja garancija za efikasno funkcionisanje sistema, **Nacionalni službenik za ovjeravanje/Direktorat za upravljačku strukturu su 14. februara 2020. godine dostavili Godišnju izjavu o upravljanju za 2019. godinu**, za sve programe za koje je povjereno indirektno upravljanje (CAP 2014, 2016, 2017 i 2018), Sektorski operativni program za zapošljavanje, obrazovanje i socijalnu politiku (SOPEES 2015-2017), Programe prekogranične saradnje Crna Gora - Albanija i Crna Gora – Kosovo (2014, 2015, 2016 i 2017), kao i za IPARD II program (2014-2020).

Na osnovu informacija dostavljenih od tijela koja čine relevantne Operativne strukture kao i na osnovu odrađene procjene funkcionalnosti sistema, **Nacionalni službenik za ovjeravanje je izdao garancije o efikasnom funkcionisanju sa postojanjem isključivo dvije rezervacije.** Prva se odnosi na otvoreni rizik kadrovskih kapaciteta u Jedinici za implementaciju projekata u Ministarstvu finansija, u okviru implementacije Godišnjih akcionih programa u kojima je ova jedinica dio operativne strukture. Druga rezervacija je izdata za program prekogranične saradnje Crna Gora - Albanija a tiče se rada Kontrolnog tijela u Albaniji i nedostatka komunikacije u vezi sa verifikacijom troškova za albanske partnere na projektima.

Evropskoj komisiji su dostavljene garancije praćene detaljnim Izvještajima o procjeni za sve pojedinačne programe kao i prateća dokumentacija na osnovu koje je i pripremana sveobuhvatna analiza.

1.3 Preusmjeravanje finansijskih sredstava prepristupne podrške IPA II i programiranje IPA III perspektive

Nakon proglašenja epidemije COVID-19 i uz razumijevanje situacije u kojoj se našlo crnogorsko društvo u cjelini, Evropska unija je podržala Crnu Goru u borbi protiv širenja virusa i saniranja ekonomskih posljedica epidemije sa **53 miliona eura**. Ova sredstva su već oprijedijeljena kroz programe IPA 2016, IPA 2018, IPA 2019 i IPA 2020, a dalje preusmjerena na saniranje posljedica izazvanih novim virusom.

S tim u vezi, Kancelarija za evropske integracije je tokom aprila 2020. godine pripremila Informaciju o finansijskoj podršci Evropske unije Crnoj Gori za spriječavanje širenja i saniranje posljedica epidemije virusa COVID-19, koju je Vlada razmotrila i usvojila na sjednici od 9. aprila 2020. godine.

Od navedenog iznosa, **3 miliona eura** u vidu hitne podrške je izdvojeno iz Instrumenta za evropsku integraciju, koji čini sastavni dio programa IPA 2018. Evropska komisija je ostatak podrške u iznosu od **50 miliona eura** za dugoročnije saniranje posljedica epidemije opredijelila prenamjenom sredstava koja su već odobrena za programe **IPA 2016, IPA 2018, IPA 2019 i IPA 2020**.

Dodatno, u skladu sa sugestijama Evropske komisije, uzimajući u obzir spremnost dokumentacije projekata čija su sredstva preusmjerena i njihovu relevantnost za Crnu Goru, **u planu je da isti budu predloženi za finansiranje kroz predstojeću finansijsku perspektivu IPA III za koju je već započeto programiranje. U vezi sa navedenim od izuzetnog je značaja da se prilikom programiranja nove perspektive resorne institucije rukovode realnim potrebama i kandiduju projekte koji su djelimično ili u potpunosti zreli, kako bi se umanjio rizik njihovog neblagovremenog ugovaranja a zatim i skraćanja rokova implementacije.**

U cilju saniranja posljedica nastalih izbijanjem i daljim širenje virusa COVID-19, Kancelarija za evropske integracije je 5. juna 2020. godine Generalnom direktoratu Evropske komisije za regionalnu i urbanu politiku (DG REGIO) uputila pismo namjere Crne Gore u vezi sa njenim učešćem u Fondu solidarnosti Evropske unije. Samim tim, crnogorske institucije će u narednom periodu raditi na prikupljanju neophodne dokumentacije u cilju apliciranja za dobijanje sredstava iz ovog fonda. Rok za dostavljanje aplikacije je 24. jun 2020. godine.

1.4 Uvođenje novog modela plaćanja u okviru IPARD II Programa u kontekstu vanredne situacije COVID-19

Nadležni direktorat Evropske komisije (**DG AGRI**) uputio je nacionalnim institucijama zvanični dopis u vezi sa listom dozvoljenih kratkoročnih akcija u cilju prilagođavanja implementacije IPARD II programa, u kontekstu vanredne situacije tj. smanjenja negativnih uticaja pandemije COVID-19. Naime, dozvoljene stavke se tiču implemetacije tekućih mjera i tretirane su kao posebno važna olakšica u otežanim uslovima funkcionisanja, prvenstveno sa aspekta mogućnosti brže potrošnje dostupnih sredstava u naznačenim rokovima i za podsticaj privrede u uslovima krize izazvane pandemijom COVID-19.

Dokument sadrži spisak **primjenjivih izuzeća od procedura u sistemskom dijelu i privremenih mjera koje se odnose na plaćanja** tj. proširenje liste prihvatljivih troškova po mjerama koje su u toku, a u skladu sa novonastalom situacijom usljed pandemije COVID-19 tj. kupovine potrebnih sredstava za neometano functionisanje u zdravstvenom smislu i potencijalno procentualno povećanje avansnog plaćanja korisnicima podrške.

S obzirom na činjenicu da važeće (propisane) procedure ne prepoznaju **avansno plaćanje – prefinansiranje** kao poseban vid finansiranja korisnika IPARD II podrške, a u cilju uvođenja ovog mehanizma, Direktorat za upravljačku strukturu i Direktorat za plaćanja su **izvršili modifikacije Priručnika o procedurama u vidu inovirane verzije procedura (verzija 2.1)**, koje su dalje predstavljene nadležnom direktoratu Evropske komisije (DG AGRI). Posebno je važno istaći da usvojene procedure prepoznaju avansno plaćanje **u iznosu od 10%** (u skladu sa Sektorskim sporazumom) dok je zvaničnim obraćanjem Nacionalnog službenika za ovjeravanje **traženo odobrenje za nivo avansa od 50% iznosa IPARD podrške prema korisniku**, koje bi se dalje tretiralo kroz procedure, u zavisnosti od finalnog odobrenja nadležnog direktorata Evropske komisije.

1.5 Realizacija mjera iz akcionog plana za sprovođenje Strategije za borbu protiv prevara i upravljanje nepravilnostima u cilju zaštite finansijskih interesa Evropske unije 2019-2022

Strategijom za borbu protiv prevara i upravljanje nepravilnostima u cilju zaštite finansijskih interesa Evropske unije za period 2019. - 2022. godine su definisana **3 operativna cilja, 10 mjera i 20 aktivnosti za njihovo ispunjavanje**. Od ukupno 20 aktivnosti koje se odnose na sve oblasti, 13 aktivnosti (65%) je realizovano, 4 aktivnosti su nerealizovane (20%), dok 3 aktivnosti (15%) nijesu dospjele na realizaciju.

Sve aktivnosti navedene u Akcionom planu, kao i one koje se kontinuirano sprovode kroz dnevne i redovne aktivnosti, sprovode se u predviđenim rokovima. Projekcija za realizaciju aktivnosti koje su navedene kao

nerealizovane je do kraja definisanih rokova, a sve u cilju ostvarivanja zajedničkih interesa i obezbjeđivanja adekvatne zaštite finansijskih interesa EU.

1.6 Usvajanje i praćenje Akcionog plana u domenu implementacije politike bezbjednosti prema standardu ISO 27002

Vlada Crne Gore je na sjednici od 19. marta 2020. godine **usvojila Prijedlog akcionog plana** o upravljanju politikom informacione bezbjednosti na osnovu standarda ISO 27002. **Finansiranje određenih mjera ovog Akcionog plana predviđa značajne troškove koje je neophodno blagovremeno planirati od strane Ministarstva javne uprave,** kako bi se standardi bezbjednosti poslovanja u potpunosti ispoštovali do konačnog datuma implementacije.

U toku su inicijalne aktivnosti na formiranju Upravnog odbora nadležnog za praćenje akcionog plana kao i operativnog tima koji će ostvarivati zadatke u domenu konkretne implementacije mjera predviđenih planom.

II Status aktivnosti u dijelu ugovaranja i implementacije programa i projekata IPA II

2.1 Godišnji akcioni program 2014

U okviru Godišnjeg akcionog programa za 2014. godinu (CAP 2014), od ukupno potpisanih 25 ugovora, u nadležnosti Direktorata za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći je 23 ugovora, a u nadležnosti Uprave javnih radova je 2 ugovora.

Od značaja, **u dijelu postojanja mogućnosti za rizicima i otvorenim pitanjima**, kroz implementaciju projekata CAP 14 izdajamo sljedeće:

Program: Nacionalni akcioni program za Crnu Goru za 2014. godinu (CAP 2014)			
Ugovor	Status	Nivo rizičnosti	Komentar
Ugovorno tijelo: CFCU			
1. Usluge - Unaprijeđenje i jačanje institucionalnog uređenja i zakonskog okvira u oblasti državne pomoći i javnih nabavki	Implementacija u toku	Visok	Održivost projekta je dovedena u rizik iz razloga što se glavni korisnik, Agencija za zaštitu konkurencije, suočava sa značajnim izazovima u dijelu upravljanja administrativnim kapacitetima, što znači da projekat nije ispunio svoju ključnu svrhu. CFCU je, u komentarima na treći periodični izvještaj o napretku, naglasio da se svi raspoloživi resursi do kraja realizacije projekta moraju utrošiti za ispunjenje indikatora definisanih Projektnim zadatkom.
2. Nabavka opreme - Usklađivanje i implementacija pravne tekovine EU vezano za unutrašnje tržište	Implementacija otpočela	Srednji	Važno je napomenuti da je usljed raskida ugovora pokrenuta nova tenderska procedura i novi ugovor je poslat ugovaraču na potpisivanje 25. maja 2020. godine. Ponovno pokretanje tendera je uslovilo kašnjenja u isporuci i instalaciji pomenute opreme, u odnosu na prvobitno planirane datume.

Ostali ugovori koji su u toku se uglavnom **odvijaju stabilnom dinamikom bez prepoznatih rizika** u implementaciji u okviru programa CAP 14.

S obzirom na činjenicu da su kroz ugovaranje programa CAP 2014 ostvarene određene uštede, kao jednu od mjera CFCU je predložio preusmjeravanje istih na sprječavanje širenja i saniranje posljedica epidemije virusa COVID-19, međutim takav prijedlog je odbijen od strane Delegacije EU pa je u konačnom odlučeno da se ta sredstva, kako je i prvobitno bilo planirano, raspodijele za povećanje vrijednosti tekućih ugovora, i to:

- *Poboljšanje budžetskog sistema, višegodišnjeg budžetskog okvira i sistema javne unutrašnje finansijske kontrole* - 100.000,00 eura,
- *Uvođenje sistema elektronskih javnih nabavki* - 180.000,00 eura,
- *Razvoj i jačanje kapaciteta Državne revizorske institucije i Revizorskog tijela* - 30.000,00 eura i

- *Poboljšanje i jačanje institucionalnog uređenja i zakonodavnog okvira u oblasti državne pomoći i javnih nabavki* -196.000,00 eura.

Neophodno je dalje ažurno praćenje sprovođenja ugovorenih aktivnosti i potrošnje sredstava kako bi se blagovremeno i preventivno zaustavila potencijalna odstupanja od planirane dinamike.

2.2 Godišnji akcioni program 2016

Programom je inicijalno bilo predviđeno da CFCU realizuje ukupno 9 projekata iz sektora konkurentnosti i inovacija, dok je u nadležnosti Uprave javnih radova predviđeno 10 projekata iz oblasti životne sredine i klimatskih akcija, ukupne vrijednosti cca. 26 miliona eura. Do sada je potpisano 7 ugovora (1 u nadležnosti Uprave javnih radova a 6 u nadležnosti CFCU-a).

Imajući u vidu nepohodnost sanacije negativnih posljedica pandemije COVID-19, iz programa **IPA 2016** biće premanijenjen ukupan iznos od **cca 6,2 miliona eura**. Ovaj iznos će biti izdvojen iz sektora *Životna sredina i klimatska akcija* i dodijeljen sektoru *Konkurentnost i inovacije*, kako bi se podržala mala i srednja preduzeća u većem obimu. U tom dijelu biće **otkazan tenderski postupak** za ugovor o uslugama *Tehnička podrška monitoringu i implementaciji politika u oblasti životne sredine i klimatskih akcija*, u iznosu od **4,2 miliona eura**. Takođe, u okviru projekta *Podrška implementaciji i monitoringu upravljanja vodama* **biće otkazan dio ugovora o nabavkama** koji se odnosi na kupovinu broda za monitoring voda u iznosu od **1,2 miliona eura**.

Inicijalno, u nadležnosti CFCU-a je bila predviđena realizacija grant šeme Jačanje konkurentnosti malih i srednjih preduzeća kroz razvoj klastera - faza 2, u vrijednosti od **0,8 miliona eura**. Međutim, u cilju sanacije posljedica koje je pandemija COVID-19 ostavila na ovaj sektor, postignut je dogovor sa Delegacijom EU u Crnoj Gori da se ova sredstva realociraju i implementiraju kao direktna budžetska podrška privredi.

U dijelu implementacije Godišnjeg akcionog programa 2016, **neophodno je predložiti ključne rizike, sa naglaskom na ugovore koji su pod nadležnošću Uprave javnih radova:**

Program: Nacionalni akcioni program za Crnu Goru za 2016. godinu (CAP 2016)			
Ugovor	Status	Nivo rizičnosti	Komentar
Ugovorno tijelo: UJR			
1. Usluge - Jačanje kapaciteta, usklađivanje sa EU pravnom tekovinom i planiranje zaštite životne sredine	Formiranje evaluacione komisije	Visok	Ministarstvo održivog razvoja i turizma je 10.06.2020. godine dostavilo prijedloge članova Evaluacione komisije dok će zahtjev za odobrenje od strane DEU biti poslat do kraja juna 2020. godine. Rok za ugovaranje je jako kratak tako da postoji izražen rizik od gubitka dostupnih sredstava. <i>Planirani datum potpisivanja ugovora shodno ažuriranom planu nabavki je 01.12.2020. godine.</i>
2. Usluge - Tehnička pomoć za praćenje i sprovođenje politika zaštite životne sredine za sektor otpada	Formiranje evaluacione komisije	Visok	Novi zahtjev za odobrenje Evaluacione komisije poslat je Delegaciji EU 11.06.2020. godine a rok za ugovaranje je jako kratak, tako da postoji izražen rizik od gubitka dostupnih sredstava. <i>Planirani datum potpisivanja ugovora shodno ažuriranom planu nabavki je 21.12.2020. godine.</i>
3. Nabavka opreme - Podrška praćenju i izvještavanju u oblasti zaštite životne sredine	Priprema tehničke specifikacije	Visok	Ministarstvo održivog razvoja i turizma (MORIT) treba da dostavi CN, tj. objavu tendera zajedno sa Tehničkim specifikacijama, Upravi javnih radova. Isto se očekuje sredinom juna. Nakon toga, UJR treba da pripremi kompletnu tendersku dokumentaciju i dostavi je DEU na odobrenje.
4. Nabavka opreme - Podrška u	Tenderska dokumentacija	Visok	Inicijalna procijenjena vrijednost ugovora iznosila je 1,85 miliona eura. Međutim, nakon odluke Vlade o

Program: Nacionalni akcioni program za Crnu Goru za 2016. godinu (CAP 2016)			
Ugovor	Status	Nivo rizičnosti	Komentar
implementaciji i monitoringu u oblasti upravljanja vodama	poslata na odobrenje DEU		preusmjeravanju sredstava za borbu protiv COVID 19 virusa, iz predmeta nabavke izuzeta je nabavka broda sa opremom u vrijednosti od 1.2 mil eura, tako da je planirani budžet za nabavku opreme 650.000 eura. Tenderska dokumentacija je poslata DEU na odobrenje 27.05.2020. godine. Potrebno je da DEU što prije odobri Najavu tendera i tendersku dokumentaciju kako bi se ugovor potpisao u roku, to jest prije 22. decembra 2020. godine.
5. Nabavka opreme - Podrška u monitoring i implementaciji u oblasti upravljanja otpadom	Tenderska dokumentacija poslata na odobrenje DEU	Visok	Obavještenje za tender (Contract notice - CN) zajedno sa tenderskom dokumentacijom (TD) su poslati EU Delegaciji na ex-ante odobrenje 05.06. 2020. godine.
6. Nabavka opreme - Podrška u implemetaciji mehanizma evropske civilne zaštite	Tenderska dokumentacija poslata na odobrenje DEU	Visok	Nakon finalizovanja cjelokupne tenderske dokumentacije, ista je poslata DEU na odobrenje 11.06.2020. godine.
Planirani datumi potpisivanja ugovora o nabavkama shodno ažuriranom planu nabavki su većinom posljednji dani dozvoljeni za ugovaranje u okviru 2020. godine.			
7. Grant šema - Poziv za dostavljanje prijedloga projekata za jačanje svijesti o politikama zaštite životne sredine i klimatskih promjena	Formiranje evaluacione komisije	Visok	Zbog neiskustva UJR i MORiT sa procedurama grant šema i kratkih rokova, projekat je rizičan za ugovaranje. Sastav Evaluacione komisije odbijen, smanjen broj posmatrača i novi prijedlog upućen ka DEU 08.06.2020. godine. Imajući u vidu rok za objavu klarifikacija, UJR očekuje hitan odgovor DEU. <i>Planirani datum potpisivanja ugovora shodno ažuriranom planu nabavki je ujedno i posljednji dan predviđen za ugovaranje u okviru ovog programa – 22.12.2020. godine.</i>
8. Usluge - Tehnička pomoć u pripremi projekata za sektor životne sredine i klimatskih akcija	Rad evaluacione komisije	Srednji	UJR je u komunikaciji sa MORT-om u vezi sa radom EK. DEU naglasila potencijalni rizik za predstojeću 2. fazu evaluacije usljed nadolazećih odmora. DEU je odobrila Evaluacioni izvještaj 04.06.2020. godine i istog dana je objavljena Uža lista aplikanata koji su ušli u izbor. Rok za dostavljanje ponuda do 07.08.2020. godine.
9. Usluge - Tehnička pomoć u implementaciji i monitoringu u oblasti upravljanja vodama	Dostavljen prvi polugodišnji izvještaj na bazi potpisanog ugovora	Nizak	Za ovaj projekat je vezan ugovor o nabavkama. Naime, konsultant koji je angažovan kroz ovaj ugovor ima obavezu da pripremi nacrt tenderske dokumentacije za ugovor o nabavci, koji je predviđen ovim Programom. Neophodno praćenje dinamike.
Ugovorno tijelo: CFCU			
1. Tvining - Podrška Agenciji za lijekove i medicinska sredstva Crne Gore (CALIMS)	Odobreno pokretanje poziva za podnošenje prijedloga projekata	Nizak	Preliminarni datum predviđen za početak sastanaka komisije za ocenjivanje je 18.08.2020. godine, dok je datum obavještenja o dodjeli ugovora zakazan za 15.09.2020.godine. Rok za ugovaranje je 22.12.2020. godine pa se mora započeti realizacija poziva za podnošenje projekata bez daljih odlaganja.

Program: Nacionalni akcioni program za Crnu Goru za 2016. godinu (CAP 2016)			
Ugovor	Status	Nivo rizičnosti	Komentar
2. Usluge - Izgradnja administrativnih i tehničkih kapaciteta za sektor konkurentnosti i inovacija u Ministarstvu ekonomije	Evaluacioni izvještaj poslat na odobrenje DEU	Nizak	Evaluacioni izvještaj je poslat na ex-ante odobrenje 25.05.2020. godine. Rok za ugovaranje je 22.12.2020. godine pa se mora započeti realizacija poziva za podnošenje projekata bez daljih odlaganja.
3. Nabavka opreme - Unaprijeđenje infrastrukture koja će služiti kao podrška za razvoj MSP	Implementacija u toku za LOT 1 i 2, za LOT 3 se treba definisati početak	Nizak	Moguća kašnjenja uslovljena pandemijom COVID-19.
4. Direktni grant - Podrška preduzetništvu kroz savjetodavne usluge za MSP	Odobren ugovorni dosije	Nizak	Moguća kašnjenja uslovljena pandemijom COVID-19.

Ostali ugovori iz nadležnosti CFCU čija je implementacija u toku se **u kontinuitetu odvijaju stabilnom dinamikom bez prepoznatih rizika** u okviru programa CAP 16.

Kao otvoren izazov se i dalje nameće usporena dinamika usljed prolongiranja u radu evaluacionih komisija, koji može uzeti za posljedicu značajna kašnjenja u odnosu na dalju planiranu dinamiku.

Od posebnog značaja je da resorne/korisničke institucije, koje delegiraju članove evaluacionih komisija, vode računa o kapacitetima i raspoloživosti predloženih članova, posvećenom obavljanju preuzete aktivnosti sa definisanjem jasnih prioriteta u svakodnevnom poslovanju, posebno u periodu predstojećih godišnjih odmora.

Za ugovore o nabavci opreme je važno istaći da su uslovljeni dinamikom ugovora o uslugama, pa je u tom dijelu blagovremenost u sprovođenju planiranih aktivnosti od izuzetnog značaja.

2.3 Godišnji akcioni program 2017

Ukupna vrijednost programa iznosi cca. 16 miliona eura. Programom je predviđeno da CFCU realizuje cca **2,8 miliona eura**, usmjerenih na Instrument za evropsku integraciju, dok je u nadležnosti Uprave javnih radova **7 projekata iz oblasti saobraćaja. Do sada su potpisana 3 ugovora.**

U nadležnosti CFCU su u dosadašnjem periodu, potpisana dva ugovora, od kojih je implementacija za jedan ugovor završena.

Nadalje, jedan ugovorni dosije je u finalnoj fazi pripreme, evaluacioni proces teče za 4 ugovora, tenderska dokumentacija je poslata na unaprijeđenje PIU jedinicama za 3 ugovora, dok otkazivanje procedure za ugovor *Podrška uspostavljanju prvog naučno-tehnološkog parka u Crnoj Gori*, poslato na odobrenje Delegaciji EU 17. februara 2020. godine, još uvijek nije odobreno.

Ugovor *Prevođenje tehničkih specifikacija za izgradnju klinike za dermatovenerologiju i zarazne bolesti* je realizovan.

Što se tiče ugovora u nadležnosti Uprave javnih radova jedan ugovor je potpisan i u fazi je implementacije bez prepoznatih rizika.

U nastavku informišemo o **ključnim aktivnostima i izazovima** kada se radi o rizičnim segmentima:

Program: Nacionalni akcioni program za Crnu Goru za 2017. godinu (CAP 2017)			
Ugovor	Status	Nivo rizičnosti	Komentar

Ugovorno tijelo: UJR			
1. Usluge - Tehnička podrška za pripremu investicionih projekata u sektoru saobraćaja u Grnoj Gori	Potrebno usaglašavanje visine budžeta za ovaj	Nizak	Unaprijedena verzija objave tendera je poslata DEU 13.05.2020. godine i ista je suspendovana 10.06.2020. godine iz razloga neslaganja iznosa budžeta koji je dostavljen Upravi javnih radova kao i u Akcionom dokumentu, sa iznosom budžeta kojim EU Delegacija raspolaže. Čeka se Aneks na Akcioni plan, koji treba da obezbijedi NIPAC u kordinaciji sa EU Delegacijom kako bi se nastavile dalje aktivnosti na projektu.
2. Usluge - Izrada Glavnog projekta i nadzor radova za adaptaciju i rekonstrukciju pogranične željezničke stanice u Bijelom Polju	Odobren Evaluacioni izvještaj	Nizak	Uprava javnih radova će u najskorijem roku početi sa pregovaranjem sa oba izvođača.
3. Usluge - Revizija Glavnog projekta za adaptaciju i rekonstrukciju pogranične željezničke stanice u Bijelom Polju	Dinamika operacija zavisi direktno od dinamike izrade glavnog projekta	Nizak	Projekat je na čekanju dok se ne ugovori Izrada glavnog projekta
4. Radovi - Izvođenje radova na adaptaciji i rekonstrukciji pogranične željezničke stanice u Bijelom Polju	Nacrt tenderske dokumentacije biće završen nakon revizije Glavnog projekta	Nizak	U zavisnosti od dinamike Izrede i revizije glavnog projekta.

Ostali ugovori koji su u pripremi ili je njihova implementacija u toku **u kontinuitetu se odvijaju stabilnom dinamikom bez prepoznatih rizika** u okviru programa CAP 17

Preostala, neopredijeljena sredstva u okviru ovog programa, odnosno sredstva pod akcijama za koje je CFCU ugovorno tijelo, iznose 1.391.501,00 eura. S tim u vezi, za gotovo 50% dostupnih sredstava još uvijek nije opredijeljena svrha. Uzimajući u obzir prethodno navedeno, kao i da se u decembru 2020. godine navršava dvije godine od datuma potpisivanja Finansijskog sporazuma, a rok za ugovaranja sredstava je 3 godine od od datuma potpisivanja Finansijskog sporazuma, ugovaranje većine raspoloživih sredstava predmetnog programa je dovedeno u rizik.

2.4 Godišnji akcioni program 2018

Inicijalni Finansijski sporazum između Vlade Crne Gore i Evropske komisije o realizaciji Godišnjeg akcionog programa 2018 je potpisan 2. decembra 2019. godine. Ukupna vrijednost programa bila je definisana na iznos od **38.777.274,8 eura**. Međutim, Odlukom Evropske komisije a shodno **zaključcima Vlade Crne Gore od 16. aprila 2020. godine**, odlučeno je da se sva sredstva predviđena programom CAP 2018, opredijeljena za sektor poljoprivrede i ruralnog razvoja, u nadležnosti resornog Ministarstva, u iznosu od **9.500.000,00 eura** preusmjere na podršku sektoru javnog zdravlja u cilju saniranja posljedica prouzrokovanih virusom COVID-19.

Shodno navedenom, Direktoratu za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći pripalo je ugovaranje 7 projekata u iznosu od **2.060.000,00 eura**. Priprema i usaglašavanje tenderske dokumentacije je u toku za četiri projekta, od kojih se radi o tri ugovora o nabavci opreme i jednom ugovoru o uslugama, dok inicijalna tenderska dokumentacija nije podnijeta za još tri projekta. U okviru Godišnjeg akcionog programa za 2018. godinu Uprava javnih radova realizuje 7 projekata i to iz oblasti vladavine prava i temeljna prava i oblasti zdravstva. Za četiri infrastrukturna projekta iz oblasti vladavine prava i temeljnih prava su u toku aktivnosti na izradi glavnih projekata nakon čega će se pokrenuti tenderske procedure. **Planirano je da se kroz jedan ugovor obuhvati nadzor nad radovima svih projekata iz oblasti vladavine prava i temeljnih prava i na tom ugovoru se trenutno radi u dijelu izrade tenderske dokumentacije.**

U nastavku informišemo o **ključnim aktivnostima i izazovima** kada se radi o rizičnim segmentima:

Program: Nacionalni akcioni program za Crnu Goru za 2018. godinu (CAP 2018)			
Ugovor	Status	Nivo rizičnosti	Komentar
Ugovorno tijelo: CFCU			
1. Nabavka specijalizovanih kontejnera za centralu podataka za Upravu carina	Pripreme za objavu PIN-a su u toku.	Nizak	Važno je istaći da inicijalnim akcionim dokumentom, ova nabavka nije predviđena. S tim u vezi, potrebno je izmijeniti akcioni dokument kako bi se prepoznale neophodne promjene, što predstavlja složeniji proceduralni postupak s vremenskog i formalnog aspekta, a što u krajnjem može imati implikacije na pravovremeno formalno podnošenje dokumentacije DEU na odobrenje, tj. sveukupno sprovođenje ugovaranja, evaluacije i implementacije navedenog projekta, budući da je za formalno postupanje neophodno prethodno zvanično odobrenje izmijenjenog akcionog dokumenta.
Ugovorno tijelo: UJR			
1. Nadzor nad izvođenjem radova na izgradnji klinike za infektivne bolesti i dermatovenerologiju	PIN je objavljen i u toku je ugovaranje eksperta za izradu tenderske dokumentacije.	Nizak	Ministarstvo zdravlja je u procesu ugovaranja eksperta za pripremu tenderske dokumentacije. Objava informacije o tenderu je planirana za početak septembra 2020. godine. Neophodno praćenje dinamike.
2. Izgradnja klinike za infektivne bolesti i dermatovenerologiju	PIN je objavljen i u toku je ugovaranje eksperta za izradu tenderske dokumentacije.	Rizik	Ministarstvo zdravlja je u procesu ugovaranja eksperta za pripremu tenderske dokumentacije a raspisivanje tendera je planirano za početak novembra tekuće godine. Imajući u vidu da je ovaj projekat od prioritetnog značaja neophodno je na vrijeme pripremiti sve aktere u procesu na ubrzano djelovanje i implementaciju svih ugovornih obaveza. Model finansiranja projekta i dodatne podrške dogovoren na relaciji Vlada Crne Gore – Delegacija EU.
3. Rekonstrukcija i adaptacija sudova za lakši pristup osobama sa invaliditetom, poboljšanje energetske efikasnosti i formiranje one-stop sistema	Nakon završetka revizije glavnih projekata svih sudova pristupiće se izradi tenderske dokumentacije.	Nizak	Dinamika izrade glavnog projekta i revizije glavnog projekta može značajno biti usporena zbog čekanja na saglasnosti Glavnog državnog arhitekta zbog određenih intervencija na fasadi zgrade u kojoj se nalaze Viši, Apelacioni i Vrhovni sud. Neophodno praćenje dinamike.
4. Izgradnja objekta za potrebe Uprave za izvršenje krivičnih sankcija u Danilovgradu	Iznalaženje modela dodatnog finansiranja	Srednji	U cilju kvalitetnog definisanja finansijske konstrukcije za izgradnju kapitalnih objekata u sektoru izvršenja krivičnih sankcija, za koju su u iznosu od 4.378.311,00 eura opredijeljena sredstva kroz IPA 2018 veoma je važno na vrijeme, a sa nivoa rukovodilaca nadležnih institucija, u saradnji sa Delegacijom EU, iznaći model dodatnog finansiranja projekta shodno značajno višoj finansijskoj konstrukciji od planirane a koju su prepoznali glavni projekti. Na osnovu izrađenih glavnih projekata utvrđeno da su troškovi

			izgradnje veći u odnosu na prvobitnu procjenu, ali i da je zbog značaja projekata neophodno razmotriti raspoložive mehanizme za zaokruživanje finansijske konstrukcije, što je nužno za dalju proceduru pripreme tehničke dokumentacije po utvrđenom planu. Sa nivoa kancelarije NIPAK-a bilo bi poželjno inicirati konsultacije sa DEU u kontekstu programiranja IPA III, u što kraćem periodu kako bi se na vrijeme utvrdila mogućnost parcijalnog finansiranja izgradnje ovih objekata iz dvije finansijske perspektive (IPA II i IPA III).
--	--	--	--

Ostali ugovori se pripremaju u kontinuitetu stabilnom dinamikom bez prepoznatih rizika u okviru programa CAP 18.

Kada je riječ o programu **IPA 2019**, odlaže se finansiranje infrastrukturnih projekata vrijednih **30 miliona eura** koji su prethodno odobreni u sektorima *Životna sredina i klimatska akcija i Saobraćaj*. To znači da se za naredno programsko razdoblje 2021- 2027 odlaže finansiranje izgradnje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže u Kolašinu i Rožajama, zatim izgradnja kanalizacione mreže u Mojkovcu, kao i rekonstrukcija dionice željezničke pruge Podgorica-Golubovci. Namjena utroška ovih sredstava biće definisana kroz novi program za saniranje socio-ekonomskih posljedica epidemije virusa COVID-19 koji će biti pripremljen u narednom periodu.

U okviru programa **IPA 2020** planirana je prenamjena sredstava u iznosu od **5,1 milion eura** odobrenih za finansiranje projekata u okviru sektora *Konkurentnost i inovacije i Obrazovanje, zapošljavanje i socijalna politika*. Sredstva će biti preusmjerena sa planiranih ugovora, koji se odnose na tehničku podršku i podršku planiranju politika u ovim oblastima, na ugovore koji podrazumijevaju dodjelu bespovratne podrške privredi u oblasti zapošljavanja i podrške malim i srednjim preduzećima.

2.5 Sektorski operativni program za obrazovanje, zapošljavanje i socijalnu politiku (SOPEES 2015-2017)

Programom je predviđeno da CFCU realizuje ukupno 22 projekta (od kojih su predviđene 3 grant šeme i 1 direktni grant), dok je u nadležnosti Uprave javnih radova 3 projekta u dijelu infrastrukture. Ukupna vrijednost programa je cca. 15,3 miliona€.

U prethodnom periodu, potpisana su ukupno 52 ugovora kroz 22 procedure planirane u okviru programa, a koje su u nadležnosti CFCU-a. Od navedenih 52 ugovora, 9 ugovora je potpisano u okviru grant šeme *Sprovođenje obuke i obrazovanja za deficitarna zanimanja i sprovođenje aktivnosti na organizaciji obuka za jačanje zapošljivosti RE populacije*, 13 ugovora u okviru *Kolaborativne grant šeme za inovativne projektne ideje*, kao i 17 ugovora kroz grant šemu *Podrška u pružanju usluga socijalne i dječje zaštite*. Pored grant ugovora, potpisano je još 2 ugovora o nabavci opreme, 1 direktni grant i 10 ugovora o uslugama. Objavljen je i tender za jedan ugovor o uslugama, dok je evaluacioni proces otpočeo za grant šemu *Povećanje uključenosti manjina iz RE i drugih marginalizovanih grupa u zajednicu*.

Nakon potpisivanja 9 ugovora kroz grant šemu *Sprovođenje obuke i obrazovanja za deficitarna zanimanja i sprovođenje aktivnosti na organizaciji obuka za jačanje zapošljivosti RE populacije* Jedinica za implementaciju projekata u okviru Ministarstva rada i socijalnog staranja je poslala Delegaciji Evropske unije 31.01.2020. godine **zahtjev za realokaciju neiskorišćenih sredstava u iznosu od 700.000 eura**. U skladu sa sugestijama predstavnika DEU, preostala sredstva će biti iskorišćena kroz objavu novog poziva za **LOT 1 – Deficitarna zanimanja**.

U nastavku informišemo o **ključnim aktivnostima i izazovima** kada se radi o rizičnim segmentima:

Program: Višegodišnji program za sektor obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika 2015-2017 (SOPEES 2015-2017)

Ugovor	Status	Nivo rizičnosti	Komentar
Ugovorno tijelo: CFCU			
1. Grant - Podrška zapošljavanju u sjevernom regionu Crne Gore	Očekuje se pokretanje tenderske procedure	Srednji	Aplikacioni paket za grant šemu u nadležnosti Ministarstva rada i socijalnog staranja, kojom će biti pružena podrška poslodavcima u manje razvijenim opštinama je poslat DEU 09.04.2020. godine, a odgovor se još uvijek čeka. Neophodno dalje praćenje dinamike
2. Nabavka opreme - Nabavka opreme za praktičnu nastavu	U toku je priprema tenderske dokumentacije	Srednji	Za 2 ugovora o nabavci opreme koji su u nadležnosti Ministarstva prosvjete, a za koja su zabilježena značajna kašnjenja u dostavljanju tenderske dokumentacije, aktivnosti su otpočele u decembru 2019. godine slanjem tenderskih dosijea. Isti su nedugo nakon toga odbijeni/suspendovani. Još uvijek nije usaglašena unaprijedena verzija tenderskih dosijea, koji se po planu nabavki pripremljenim za jun 2020. godine očekuju najkasnije tokom juna tekuće godine. Navedena kašnjenja u dostavljanju dokumentacije će uticati na prolongiranje rokova za potpisivanje ugovora, a samim tim i izvršenje plaćanja po osnovu nastalih troškova.
3. Nabavka opreme - Nabavka nastavnih sredstava i opreme	U toku je priprema tenderske dokumentacije	Srednji	
4. Usluge Kurs engleskog jezika	Ponovo pokrenuta tenderska procedura	Srednji	Imajući u vidu da je prvi tender poništen, implementacija ovog ugovora je pod rizikom od daljih kašnjenja.
Ugovorno tijelo: UJR			
1. Usluge Izrada Glavnog projekta i nadzor nad izvođenjem radova	Početni izvještaj odobren	Nizak	Uprava realizuje jedan projekat koji obuhvata tri ugovora, od kojih je jedan utiče na dinamiku realizacije preostala dva - Ugovor o uslugama - Izrada Glavnog projekta i nadzor nad izvođenjem radova na adaptaciji školskih zgrada za pristupačnost i kretanje invalidnih osoba i osoba sa poteškoćama u kretanju. Ugovor za izradu glavnog projekta je potpisan 06.02.2020. godine i početni izvještaj je odobren tako da se aktivnosti realizuju planiranom dinamikom. Revizija glavnog projekta je u fazi pripreme ugovora koji se planira potpisati do kraja juna 2020. godine dok je za ugovor o radovima u planu završetak nacrtu tenderske dokumentacije nakon revizije glavnog projekta, sa napomenom otežavajućih okolnosti usljed pandemije i još uvijek nedefinisanog datuma i načina rada škola u narednom periodu za sljedeću školsku godinu.
2. Usluge Revizija glavnog projekta	Priprema ugovora	Nizak	
3. Radovi Adaptacija/rekonstrukcija školske infrastrukture u cilju uklanjanja arhitektonskih barijera	Priprema nacrtu tenderske dokumentacije	Nizak	

U skladu sa Planom nabavki i planom plaćanja za jun 2020. godine, planirana dinamika potrošnje sredstava je sljedeća:

- 6,307,595.44 eura do kraja 2020. godine;
- 7,087,888.34 eura do kraja 2021. godine;
- 1,683,656.67 eura do kraja 2022. godine.

2.6 Programi prekogranične saradnje Crna Gora –Albanija i Crna Gora-Kosovo 2014-2017

Program prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija

U toku je sprovođenje sedam od osam projekata ugovorenih u Prvom pozivu, ukupne vrijednosti 3.241.745,41 eura (EU doprinos 2.752.377,38 eura). **Produženje perioda implementacije odobreno je za četiri projekta, dok je još jedan zahtjev za produženje u proceduri rješavanja.**

Završen je proces ocjenjivanja projektnih predloga dostavljenih u okviru Drugog poziva i revidirani Evaluacioni izvještaj poslat je Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori na odobrenje 20. maja 2020. godine.

Otvorena pitanja:

- Kao i dalje otvoren rizik u ovom programu izdvaja se **nefunkcionalnost Kontrolnog tijela u Albaniji**, što značajno onemogućava sprovođenje programa u skladu sa rokovima propisanim Bilateralnim sporazumom i Programskim procedurama. Operativna struktura (OS) Crne Gore je u više navrata komunicirala o ovom problemu sa Operativnom strukturom Albanije i tim povodom je u Tirani 16. i 17. januara održan bilateralni sastanak na kojem su donijeti zaključci o daljim koracima ka rješavanju problema, na kojem su razmatrana pitanja u vezi verifikacije troškova od strane Kontrolnog tijela Albanije za korisnike registrovane u Albaniji, kao i nove procedure za postupak povraćaja PDV-a za albanske korisnike. Od strane OS Albanije obaviješteni smo da je **7. maja 2020. godine stupila na snagu nova organizaciona šema Direktorata za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći (CFCU), u kojoj je osnovana nova jedinica sa dva službenika zadužena za programe prekogranične saradnje. Budući da ovaj problem još uvijek nije riješen, rukovodilac OS Crne Gore uputio je 11. juna 2020. godine još jedno pismo urgencije u cilju prevazilaženja ovog problema. Shodno novim kadrovskim rješenjima očekuje se i konkretno preuzimanje radnih zadataka kontrolnog tijela Albanije u dijelu verifikacije troškova.**
- Takođe, kao jedan od izazova sa kojima se suočava program je i **nedovoljno definisan zakonodavni okvir u dijelu povraćaja PDV-a kada su u pitanju neprofitne organizacije iz Albanije.** Nakon inicijativa OS i nacionalne IPA koordinatorke Crne Gore (NIPAK) prema OS i NIPAK-u Albanije da preduzme odgovarajuće korake ka rješavanju ovog problema, Ministarstvo finansija i ekonomije Albanije izmijenilo je postojeće Intrukcije za povraćaj PDV-a i izradilo novu proceduru koja je stupila na snagu 11. decembra 2019. godine. Međutim, **u praksi još uvijek nije zabilježen nijedan povraćaj PDV-a, kao ni izdavanje sertifikata.** O ovom problemu se takođe razgovaralo na bilateralnom sastanku dvije OS.

Kako bi se izbjegla kašnjenja u sprovođenju navedenog programa, potrebno je intezivirati dalje korake u postupku ocjenjivanja aplikacija i ugovaranja.

Program prekogranične saradnje Crna Gora – Kosovo

U toku je sprovođenje sedam projekata odobrenih u okviru Prvog poziva, ukupne vrijednosti 2.379.380,21 eura (EU doprinos 2.019.993,00 eura). Korisnici projekata čija implementacija, u skladu sa prvobitnim planom ističe u II/III kvartalu ove godine, usljed pandemije virusa COVID-19, podnijeli su zahtjeve za produžetak perioda implementacije, koji ne podrazumijevaju dodatne troškove.

Treći ciklus monitoring posjeta projektima koji su u završnoj fazi implementacije odložen je zbog pandemije, odnosno zbog eventualnog produžetka trajanja projekata. Završen je proces ocjenjivanja projektnih prijedloga dostavljenih u okviru Drugog poziva. Sastanak Zajedničkog odbora za nadgledanje će biti održan 19. juna u svrhu dobijanja savjetodavnog mišljenja na listu projekata predloženih za finansiranje, dok se ugovaranje projekata očekuje tokom III kvartala 2020. godine.

Nijesu identifikovani rizici u sprovođenju ovog Programa.

2.7 IPARD II program (2014-2020)

Početkom aprila 2020. godine **revizorska jedinica Direktorata za poljoprivredu i ruralni razvoj (DG AGRI) Evropske komisije dostavila je Crnoj Gori Pismo o povjeravanju zadataka izvršenja budžeta za Mjeru 7 Diverzifikacija gazdinstva i razvoj poslovanja IPARD II programa 2014-2020.**

Ovim pismom se naglašava da strukture i procedure za implementaciju IPARD-a u Crnoj Gori **ispunjavaju minimum uslova** za implementaciju Mjere 7, uz određene uslove i preporuke, koje je neophodno otkloniti do početka prvih isplata podrške u okviru ove mjere. U vezi sa ovim preporukama važno je istaći da je Direktorata za plaćanja već preduzeo neophodne korake.

Aktivnosti koje se odnose na pozive u okviru Mjere 1

Prvi javni poziv

Kroz Prvi javni poziv za Mjeru 1, ugovoreno je **245** projekta, od kojih je **76** korisnika podnijelo zahtjev za promjenu projekta u toku 2020. godine. U 2020. godini **raskinuto je 5 ugovora** o dodjeli sredstava podrške, 2 uz obostranu saglasnost ugovorenih strana a 3 zbog isteka roka za završetak investicije.

Do sada su isplaćena ukupno **93 zahtjeva**. Ukupan iznos ovih investicija je 2,592,983.81 EUR (sa PDV-om) odnosno 2,160,010.03 EUR (bez PDV-a), dok je iznos isplaćene podrške 1,504,486.23 EUR. Od toga, **u 2020. godini ukupno je isplaćeno 88 zahtjeva**. Ukupan iznos ovih investicija je 1,943,201.53 EUR (sa PDV-om), odnosno 1,601,391.37 EUR (bez PDV-a), dok je iznos isplaćene podrške 1,106,110.64 EUR.

Realizacija investicija i dalje finansiranje zavise od finansijske sposobnosti korisnika (obezbjedjivanja kreditnih sredstava od strane IRF-a i komercijalnih banaka) i brzine sprovođenja ugovorenih obaveza.

Drugi javni poziv

Drugi javni poziv za Mjeru 1 objavljen je 24. februara 2020. godine s prvobitnim trajanjem do 19. maja 2020. godine. Međutim, imajući u vidu novonastalu epidemiološku situaciju, rok za podnošenje zahtjeva za dodjelu podrške **produžen je za 90 dana, i biće otvoren do 19. avgusta 2020. godine**.

U periodu od datuma objave poziva do juna 2020. godine, ka Direktoratu za plaćanja upućeno je **16 aplikacija** (zahtjeva za dodjelu podrške). Ukupna vrijednost zahtjevanih investicija je 875,323.34 eura (sa PDV-om), 723,407.61 eura (bez PDV-a), dok je zahtijevani iznos EU podrške 375,124.12 eura.

Aktivnosti koje se odnose na pozive u okviru Mjere 3

Prvi javni poziv

Kroz prvi javni poziv u okviru Mjere 3 ugovoreno je **19 projekata**. **Odbijeno je 25 zahtjeva** za dodjelu podrške, većinom zbog nekompletne dokumentacije, kao i neispunjenih kriterijuma i uslova iz javnog poziva koji su neophodni za dalje razmatranje projekta. Od 19 ugovorenih projekata, **aktivno je ukupno 15 ugovora**. **Za 3 korisnika podrške je tokom 2019. godine izvršena isplata** u ukupnom iznosu investicija od 3,447,433.08 EUR (sa PDV-om), odnosno 2,849,118.24 EUR (bez PDV-a), dok je iznos podrške 1,424,559.12 EUR. U 2020. godini nije bilo isplaćenih zahtjeva, a jedan zahtjev za isplatu je odbijen. **Sa jednim korisnikom je raskinut ugovor** zbog isteka roka završetka investicije. Produženje roka za realizaciju investicije tražilo je 8 korisnika, gdje je kao razlog za produženje roka navedeno da je otežana realizacija zbog nepredviđene epidemiološke situacije, usklađivanje objekata sa zahtjevima Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, kao i potreban duži vremenski period za nabavku opreme, pogotovo kada se uzmu u obzir rokovi isporuke dobavljača i činjenica da se sva oprema uglavnom nabavlja iz inostranstva.

Drugi javni poziv

U okviru Drugog javnog poziva za podršku kroz Mjeru 3 objavljenog 4. septembra 2019. godine, čiji je prijem zahtjeva za dodjelu podrške završen 20. decembra 2019. godine, konkurisala su **52 potencijalna korisnika**. Nakon administrativne kontrole, provjere dodatne dopune dokumentacije i prihvatljivosti investicija, **8 korisnika je u fazi potpisivanja ugovora, dok se za 2 korisnika očekuje završetak terenske kontrole**. Ukupno **7 podnosilaca zahtjeva** je odustalo od investicije, dok je **odbijenih 11**. Dodatnu dokumentaciju kroz dopune ili izjašnjenja treba da dostave **24 korisnika**.

U nastavku informišemo o **ključnim aktivnostima i izazovima kada se radi o rizičnim segmentima**:

- u skladu sa odobrenim izuzećem za rok za potrošnju dostupnih sredstava sa ranijeg n+3 na n+4, eliminisan je rizik od gubitka dostupnih sredstava u 2019. godini. Svakako, odobreno izuzeće obavezuje kako Implementacionu agenciju tako i sve ostale u strukturi za IPARD II program, da preduzmu sve potrebne aktivnosti kako bi se što brže ispoštovale sve procedure, obradili i isplatili zahtjevi za isplatu sredstava podrške. Zbog aktuelne situacije s virusom COVID-19, **u riziku je budžetska IPARD 2017. godina, pa je planirano slanje zahtjeva EK-u za odobrenje za n+4 pravilo, odnosno korišćenje sredstava za IPARD budžetsku 2017. godinu u 2021. godini**;
- obezbjeđenje finansijskih sredstava od strane korisnika, s obzirom na to da je preduslov da korisnik realizuje investiciju iz sopstvenih sredstava i ostvari pravo na dobijanje bespovratne podrške,

potencijalno kreiranje garantnog fonda i ubrzanje aktivnosti IRF-a i eventualno odobrenje zahtjeva nacionalnih vlasti od strane DG AGRI-a u vezi predloženog modela isplate avansa - predfinansiranja korisnicima podrške u nivou 50% IPARD podrške;

- nedovoljan broj trenutno zaposlenih u IPARD Agenciji na poslovima odobravanja projekata i plaćanja dovodi u rizik blagovremenu implementaciju novih javnih poziva. Naime, zbog privremenih ili dugotrajnijih odsustava značajnog broja savjetnika koji rade na poslovima odobravanja projekata i odobravanja plaćanja dolazi do usporavanja procesa implementacije poziva. Pored primjene adekvatnog modela poslovne rotacije vodeći računa o poštovanju principa odlučivanja i kontrole dokumentacije, **neophodno je nastaviti sa jačanjem kapaciteta sa ciljem zamjene onih koji su na dužem odsustvu, a naročito imajući u vidu prenošenje odgovornosti za upravljanje Mjerom 7, čime se dodatno povećava opterećenost poslom.**